

DECIZIA nr. 193

din 18 septembrie 2025

Cu privire la rezultatele controlului efectuat în temeiul Deciziei Consiliului Audiovizualului nr. 178 din 03 septembrie 2025

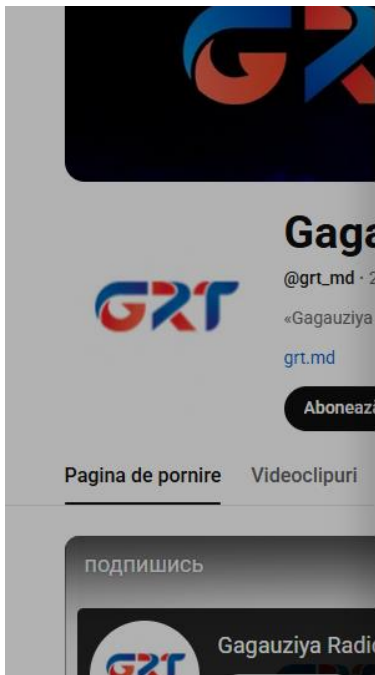
Prin Decizia nr. 178 din 03.09.2025, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus inițierea unui control privind respectarea prevederilor art. 13 *Asigurarea informării publicului*, prin prisma prevederilor art. 61 *Obligațiile furnizorilor de servicii media audiovizuale neliniare* din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA) de către furnizorul public regional de servicii media Compania „Găgăuziia Radio Televizionu”, deținător al serviciului media audiovizual neliniar „Gagauziya Radio Televizionu”, care utilizează platforma de partajare Youtube.com cu următorul link de identificare: http://www.youtube.com/@grt_md.

Controlul a vizat programul audiovizual festiv, prilejuit de Ziua Independenței, din data de 27 august 2025, transmis în direct și ulterior plasat în catalogul de programe a serviciului media neliniar „Gagauziya Radio Televizionu”, de pe platforma de partajare a materialelor video YouTube.com.

Potrivit art. 1 din CSMA, serviciu media audiovizual neliniar este „*serviciu media audiovizual pus la dispoziție de către un furnizor de servicii media pentru vizionarea/audierea de programe audiovizuale la cererea individuală a utilizatorului și la momentul ales de acesta, în baza unui catalog de programe stabilit de furnizorul de servicii media*”. Totodată, același act normativ, în alin. (1) al art. 57, specifică cerințele pe care trebuie să le întrunească serviciile media audiovizuale neliniare în procesul de organizare: „*a) furnizează programe audiovizuale comparabile cu cele oferite în mod obișnuit de serviciile de televiziune; b) programele audiovizuale sunt destinate publicului larg; c) programele audiovizuale sunt cuprinse într-un catalog de programe; d) accesul la programele audiovizuale se efectuează la cerere; e) răspunderea editorială pentru conținutul programelor audiovizuale revine unei persoane fizice sau juridice aflate sub jurisdicția Republicii Moldova.*” De asemenea, conform alin. (2) al aceluiași articol, serviciile media audiovizuale neliniare difuzează: „*a) video la cerere – serviciu media audiovizual neliniar (gratuit și/sau cu plată) care oferă utilizatorului acces, la cerere individuală și în momentul ales de acesta, către vizionarea filmelor, videoclipurilor, spectacolelor (live sau înregistrate), precum și altor tipuri de materiale video reunite în cadrul unui catalog de programe; b) video în reluare – serviciu media audiovizual neliniar, care oferă utilizatorului, pentru o perioadă limitată, accesul către revizionarea, la cererea individuală și în momentul ales de acesta, a programelor audiovizuale difuzate în prealabil în cadrul unui serviciu de televiziune.*”

În catalogul de programe a serviciului media neliniar „Gagauziya Radio Televizionu” de pe platforma „YouTube” sunt publicate programe audiovizuale comparabile cu cele oferite în mod obișnuit de serviciile de televiziune, programele audiovizuale sunt destinate publicului larg și sunt cuprinse într-un catalog de programe. Accesul la programele audiovizuale se efectuează la cerere.

La compartimentul „descriere” al canalului de „YouTube” indicat pe pagina web oficială a furnizorului de servicii media, informații precum adresa web și e-mail se regăsesc și în Condițiile licenței de emisie seria AMMI nr. 003407 din 16.07.2022, eliberată Companiei Publice „Găgăuziia Radio Televizionu”.

Gagauziya Radio Televizionu

Descriere

«Gagauziya Radio Televizionu» (GRT) - общественная вещательная компания автономно-территориального образования Гагаузия (Gagauz Eri) в Республике Молдова. Это единственная в мире вещательная организация эфире которой звучит преимущественно гагаузский язык.

Linkuri

grt.md
grt.md

Mai multe informații

grt.efir@mail.ru
www.youtube.com/@grt_md
Republica Moldova
S-a alăturat pe 17 iul. 2017
23,7 K de abonați

Conform punctului 4 din Condițiile licenței de emisie seria AMMI nr. 003407 din 16.07.2022, eliberată Companiei Publice „Găgăuziia Radio Televizionu”, rețelele de comunicație utilizate pentru emisia serviciului media audiovizual de televiziune „GRT” sunt următoarele: Multiplexul regional, rețelele distribuitorilor de servicii media, satelit și pagina web www.grt.md. Totodată, potrivit Anexei nr. 4 din Regulamentul cu privire la licența de emisie, aprobat prin Decizia CA nr. 331 din 20.10.2023 (Lista proprietarilor beneficiari ai solicitantului), depusă la data de 05.06.2025, Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu” este deținută de Adunarea Populară a Găgăuziei, activitatea furnizorului public regional de servicii media fiind supravegheată de Consiliul de Supraveghere. De asemenea, la compartimentul nr. 14 al anexei menționate supra, furnizorul a declarat că persoana responsabilă de politica editorială este Valentina Coroleac.

Astfel, reieșind din definiția de „serviciu media audiovizual” – serviciu, aflat sub responsabilitatea editorială a unui furnizor de servicii media, al cărui scop principal sau al unei secțiuni disociabile a acestuia este furnizarea de programe audiovizuale în scop informativ, educativ sau de divertisment pentru publicul larg, prin rețele de comunicații electronice – rezultă că activitatea Companiei Publice „Găgăuziia Radio Televizionu” corespunde caracteristicilor esențiale ale unui serviciu media audiovizual în sensul Codului serviciilor media audiovizuale. Publicarea programelor audiovizuale pe canalul oficial „GRT” de pe platforma de partajare YouTube.com, cu cataloage structurate de emisiuni informative, educative și de divertisment, destinate publicului larg, confirmă exercitarea unei responsabilități editoriale continue și asumate de furnizor. Responsabilitatea editorială a furnizorului public regional de servicii media Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu” nu se limitează la emisia clasică prin multiplex sau satelit, ci se extinde și asupra conținutului disponibil online.

Potrivit art. 33 alin. (1) lit. a) din CSMA, „furnizorii publici de servicii media au ca obiect de activitate: difuzarea programelor audiovizuale de știri, informative, educative, culturale, sportive și de divertisment, **liniare și neliniare**, destinate diferitor categorii de public, realizate în limba română, precum și în limbile minorităților naționale sau în alte limbi de circulație internațională”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, având în vedere prevederile art. 61 alin. (1), CA a efectuat controlul transmisiunii în direct a programului festiv prilejuit de Ziua Independenței, din data de 27 august 2025, prin prisma respectării prevederilor art. 13 din CSMA.

Rezultatele controlului au atestat că, în cadrul programului festiv organizat în parcul „GagauziyaLand”, au luat cuvântul:

- 1) Ilia Uzun, primul adjunct al președintelui Comitetului Executiv al UTA „Găgăuz-Yeri”, care a dat citire unui „mesaj de felicitare în numele bașcanei Evghenia Guțul”;
- 2) Victor Petrov, vicepreședintele Comitetului Executiv al UTA „Găgăuz-Yeri”;
- 3) Vasile Bolea, președintele partidului politic „Renaștere”, care a fost prezentat ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fără menționarea vreunei afiliere partinice;
- 4) Mihail Esir, primarul satului Congaz;
- 5) Alexandr Panov, activist civic;
- 6) Ivan Panea, consilier municipal or. Comrat;
- 7) Vasile Novac, activist civic;
- 8) Ilan Șor, care a fost prezentat ca „un mare prieten al Găgăuziei și mecenat”.

În cadrul transmisiunii live monitorizate, au fost prezentate mai multe opinii ale persoanelor publice și ale activiștilor civici, care dețin funcții importante în autonomie sau care, inclusiv în virtutea poziției, pot disemina mesaje cu impact mare asupra publicului căruia se adresează. Aceste mesaje sunt susceptibile de a forma și/sau schimba opiniile, atitudinea și comportamentul beneficiarilor de informație, amplificând impactul asupra publicului. De exemplu, Victor Petrov este adjunctul Evgheniei Guțul, iar anterior a deținut funcția de deputat în Adunarea Populară din autonomie. În februarie 2024, acesta a fost inclus de Consiliul European în lista persoanelor sancționate de Uniunea Europeană pentru încercări de subminare a suveranității Republicii Moldova în beneficiul Rusiei¹. La evenimentul din 27 august curent, el a declarat că independența Republicii Moldova poate fi considerată în prezent una convențională; că este condusă din afară; că statul lucrează împotriva cetățenilor și în interesele altora; și că în curând totul se va schimba.

Ilan Șor a ținut un discurs în limba rusă cu următorul conținut, min. 26-32²:

„Dragi prieteni, cu sinceritate și din inimă vă felicit cu prilejul Zilei Independenței. Dar Ziua Independenței în primul rând, pentru mine, este o reamintire a potențialului pe care îl are țara noastră. Trebuie să fim onești. Nu putem sărbători azi Ziua Independenței fără a spune adevărul. Cu mare regret, adevărul nostru este următorul – timp de 30 de ani de independență a țării, în primul rând, moldovenii în Moldova au rămas practic o treime. Restul au fost nevoiți să plece, pentru ca să își hrănească familiile. Nivelul de trai al cetățenilor noștri este apropiat de cel al sărăciei.

Guvernării nu-i pasă deloc de oamenii care locuiesc aici. Vedem acest lucru după nivelul educației, al sănătății, atitudinii față de pensionari, dar și după multe altele. Da, trebuie să recunoaștem că ultimii cinci ani de guvernare ai actualului regim antipopular au devenit fatali pentru Moldova. Totul era rău, dar a devenit de câteva ori și mai rău.

Dragi prieteni, trebuie să recunoaștem un lucru – că adevărata independență noi am obținut-o în anul 1944, când am alungat fasciștii de pe pământul nostru. Când țara noastră era parte a marii Uniuni Sovietice. Când țara noastră se dezvolta, unde se construiau școli, grădinițe, spitale, exista o grijă față de om, iar omul era principalul pentru statul său. Când nu vă gândeați dacă vă va ajunge pensia pentru medicamente. Când știați că, în spate stă o țară mare, măreață și puternică, ce te va proteja.

Da, prietenii mei, pentru mine independența este când sunt bani. În sensul direct al acestui cuvânt. Când sunt bani. Când sunt bani ca să plătești pensionarilor o astfel de pensie, încât ei să nu se gândească dacă le va ajunge pentru medicamente și mâncare. Sau că nu le ajunge. Când sunt bani ca să construiești școli noi, grădinițe, spitale. Ceea de ce au nevoie cetățenii tăi. Când sunt bani ca să plătești salarii mari. Când sunt bani ca să asiguri poporul tău, ca să trăiască bogat și decent.

Când nu aștepti adresarea anuală a prim-ministrului narcoman, pentru ca să auzi pe cât a decis el să te fure în acest an la prețurile la gaz și electricitate. Când nu ești condus de una care este bolnavă psihic.

¹ [EU Sanctions 'Pro-Russia' Individuals for Attempts to Destabilise Moldova | Balkan Insight](https://www.balkaninsight.com/en/article/eu-sanctions-pro-russia-individuals-for-attempts-to-destabilise-moldova)

² <https://www.youtube.com/watch?v=1QsIjv38d7w>; <https://fb.watch/C59iA8BM11/>

Când îți ajunge pentru totul și tu pe săturate, pe picior larg, miști țara ta în viitorul luminos. Da, eu chiar cred și sunt convins că voi putea construi pentru fiecare locuitor al Moldovei această independență, cu propriile mâini. Voi putea asigura o viață lungă și frumoasă fiecărui cetățean al țării mele. Voi putea face în așa fel, încât fiecare moldovean să fie mândru de țara sa.

Da, eu astăzi declar de Ziua Independenței, că sunt convins și că voi obține ca Moldova să devină din nou parte a unei țări mari și mărețe. Că nu vom fi o păpușă în mâinile europenilor jechoși, a nemernicilor. Că nu vom fi nimicul ce suntem astăzi considerați. Ci vom fi un popor autosuficient și puternic, în cadrul unei țări puternice și mărețe.

Noi din nou ne vom reuni cu frații noștri, cu care avem valori comune, aceleași concepte, respect comun pentru om și fiecare dintre popoarele care fac parte din această familie. Astăzi nu mă tem să declar că: doar astfel vom putea face ca cetățenii noștri dimineața să se trezească și să zâmbească. Și acest lucru eu îl consider ca fiind independența.

Dragi prieteni, vă felicit cu ocazia Zilei Independenței. Iar eu vă dau cuvântul că voi face ca Moldova și fiecare cetățean al țării noastre să devină independenți în componența unui mare stat unional. Ura! "

Rezultatele controlului au atestat prezența mai multor afirmații false, folosirea tehnicilor de manipulare precum generalizarea („*Totul era rău, dar a devenit de câteva ori și mai rău*”, „*Nivelul de trai al cetățenilor noștri este apropiat de cel al sărăciei*”), etichetarea și limbajul inflamator („*Că nu vom fi o păpușă în mâinile europenilor jechoși, a nemernicilor. Că nu vom fi nimicul ce suntem astăzi considerați*”), dar și instigarea la discriminare.

Cu referire la unele **afirmații false** din discurs, se impun următoarele precizări:

1) „...*timp de 30 de ani de independență a țării, în primul rând, moldovenii în Moldova au rămas practic o treime*”.

Conform datelor ultimului recensământ sovietic din 12-19 ianuarie 1989, populația Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești în componența Uniunii Sovietice era de 4 335 360 de locuitori, în anul proclamării suveranității Republicii Moldova ajungând la numărul maxim de 4 366 300 de locuitori³. Datele oficiale ale Biroului Național de Statistică (BNS) arată că numărul total al populației în 2014, în baza recensământului, era de 2 804 801, iar la 8 aprilie 2024, populația cu reședință obișnuită a Republicii Moldova era de 2 409 200⁴.

Astfel, populația a scăzut cu 1 957 100 mii, ceea ce reprezintă 45% procente, adică aproape ½ – cu cca 20 % mai puțin decât 67%, echivalentul a 2/3 care ar fi plecat din țară, conform afirmațiilor lui Ilan Șor.

2) „*Nivelul de trai al cetățenilor noștri este apropiat de cel al sărăciei*.”

Potrivit BNS, sărăcia⁵ este un fenomen complex și nu poate fi măsurată printr-un singur indicator statistic. De aceea, atât la nivel internațional, cât și în Republica Moldova, sunt folosiți mai mulți indicatori pentru a înțelege mai bine care este situația și cum aceasta afectează diferite grupuri de persoane, în special pe cele vulnerabile.

În prezent, sărăcia este analizată în Republica Moldova prin următoarele metode complementare:

- Rata sărăciei absolute – se bazează pe cheltuielile declarate de gospodării. Dacă o persoană nu își permite un anumit nivel de cheltuieli care i-ar asigura un minim decent de viață, este considerată în sărăcie absolută.
- Indicele sărăciei multidimensionale (ISM) – reflectă lipsuri din viața de zi cu zi a persoanei, care nu sunt exprimate în bani, dar reflectă nivelul accesului la educație, sănătate, condiții decente de locuit sau un loc de muncă stabil.

În anul 2024, 33,6% din populație se afla sub pragul sărăciei absolute, calculat în baza cheltuielilor, fiind în creștere cu 2 puncte procentuale față de anul 2023 și cu 2,5 puncte procentuale față de anul 2022.

³ <http://akademos.asm.md/files/Cu%20privire%20la%20dimensiunea%20demografica%20a%20stintei%20istorice.pdf>

⁴ <https://statistica.gov.md/ro/statistic-indicator-details/60>

⁵ https://statistica.gov.md/ro/cum-intelegem-si-masuram-saracia-in-moldova-10115_61829.html

În ce privește rata sărăciei multidimensionale, în 2024, 25,6% din populație erau sărace din punct de vedere multidimensional (față de rata sărăciei absolute care a fost egală cu 33,6 %). Acest indicator este în scădere față de anii precedenți. Față de anul 2023, sărăcia multidimensională s-a redus cu 0,9 puncte procentuale, iar față de anul 2022 – cu 1,9 puncte procentuale.

Datele oficiale contrastează cu afirmația generalizatoare a lui Ilan Șor care lasă să se înțeleagă că majoritatea oamenilor au un nivel de trai apropiat de cel al sărăciei, față de 1/3 ce se află sub pragul sărăciei absolute sau 1/4 care este săracă din perspectivă multidimensională.

3) *”...adevărata independență noi am obținut-o în 44, când am alungat fasciștii de pe pământul nostru”.*

Această afirmație nu corespunde realității nici din punct de vedere istoric, nici din perspectivă juridică. În preliminarile „Operațiunea Iași-Chișinău”⁶, publicate de Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova, doctorul în istorie Igor Cașu a explicat că, în 1944, Armata Roșie a eliberat o parte importantă a Europei Centrale, de Est și Sud-Est, inclusiv Republica Sovietică Socialistă Moldovenească (RSSM), actualul teritoriu al Republicii Moldova, de sub controlul trupelor germane și al aliaților săi.

Concomitent cu eliberarea însă, atât teritoriul actual al Republicii Moldova, cât și ale altor state din regiune, a devenit ocupat de Armata Sovietică⁷. De fapt, Moscova a restabilit RSSM, creată în 1940, alcătuită din 3/4 teritoriul Basarabiei istorice și aproape jumătate din teritoriul Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești, înființată pe 12 octombrie 1924.

Din punct de vedere sovietic, crearea RSSM fusese înfăptuită legal prin „eliberarea” Basarabiei în 1940 și decizia Sovietului Suprem al URSS din 2 august. Acest lucru însă nu este legal din punct de vedere al dreptului internațional, întrucât la baza creării acesteia nu a stat voința exprimată liber de populația ei, ci a fost urmare a Pactului sovieto-nazist, zis și „Ribbentrop-Molotov”, și a protocoalelor sale secrete de împărțire a sferelor de influență, din 23 august 1939. Iar Pactul respectiv și consecințele sale au fost declarate nule și neavenite de Congresul Deputaților Poporului din URSS în 24 septembrie 1989, precum și de Declarația de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991 care face parte, prin Decizia nr. 36 a Curții Constituționale din 5 decembrie 2013, din corpul Constituției.

Caracterul fals al afirmației precum că, prin reocuparea Basarabiei în 1944, RSSM ar fi redevenit stat independent, rezidă și în faptul că RSSM ar fi trebuit să devină, măcar formal, membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) din 1945, așa cum au devenit, formal, RSS Ucraineană și RSS Belarusă. Pe plan internațional, independența unui stat este împlinită, în termeni juridici, când devine membru al ONU, ceea ce Republica Moldova a devenit începând cu 2 martie 1992, recunoscându-se astfel, la nivel internațional, și legitimitatea Declarației de Independență din 27 august 1991.

4) *„Noi din nou ne vom reuni cu frații noștri, cu care avem valori comune, aceleași concepte, respect comun pentru om și fiecare dintre popoarele care fac parte din această familie /.../ Iar eu vă dau cuvântul că voi face ca Moldova și fiecare cetățean al țării noastre să devină independenți în componența unui mare stat unional.”*

Această afirmație nu corespunde, de asemenea, nici consensului istoriografic național și universal, nici cadrului legal, constituțional, deoarece, potrivit Declarației de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991⁸, unul din fundamentele independenței rezidă în calificarea perioadei sovietice ca „stare ilegală de ocupație” și în cererea de retragere a trupelor sovietice de pe teritoriul național al Republicii Moldova. La fel, Declarația face referință la realizările mișcării democratice de eliberare națională din anii 1989-1991, care și-a reafirmat aspirațiile de libertate, independență și unitate națională, prin decretarea limbii române ca limbă de stat și reintroducerea alfabetului latin.

Astfel, afirmațiile lui Ilan Șor despre reunirea „cu frații noștri, cu care avem valori comune, aceleași concepte, respect comun pentru om și fiecare dintre popoarele care fac parte din această familie” este în dezacord total cu istoriografia, care arată că limba română, în alfabet chirilic, zisă „moldovenească”, a fost strâmtorată aproape total din spațiul urban, inclusiv din capitala Chișinău, din învățământul superior, știință și activități social-politice. Mai mult, promisiunea că Moldova va

⁶ https://www.youtube.com/watch?v=Hn_L7RbhiHw

⁷ <https://moldova.europalibera.org/a/24687330.html>

⁸ https://constcourt.md/public/files/file/Baza%20legala/Declaratia_rom.pdf

deveni independentă „în componența unui mare stat unional” poate fi văzută și ca un îndemn la adresa Moscovei să reocupe Republica Moldova – o declarație ce aduce atingere integrității teritoriale și securității naționale, precum și dreptului la autodeterminare recunoscut de ONU pe 2 martie 1991.

Folosirea stigmatului și a prejudecăților

Totodată, în discursul său, Ilan Șor a exploatat în mod deliberat stigmatul și prejudecățile existente în societate față de persoanele cu probleme de sănătate mintală și cele cu adicții, transformând aceste vulnerabilități în instrumente de denigrare: „*Când nu aștepți adresarea anuală a prim-ministrului narcoman, pentru ca să auzi pe cât a decis el să te fure în acest an la prețurile la gaz și electricitate. Când nu ești condus de una care este bolnavă psihic.*”

Potrivit Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, *instigarea la discriminare* este orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse.

Astfel, în discurs se atestă atât afișarea unei conduite intenționate în raport cu două categorii de persoane, cât și încălcarea a două criterii protejate – cele ce țin de dizabilitate („*bolnavă psihic*”) și de starea de sănătate („*narcoman*”). Folosirea cuvintelor „*bolnavă psihic*” cu o conotație negativă, de batjocură, pentru a-ți eticheta adversarii politici, duce la crearea percepțiilor greșite și degradante cu privire la problemele de sănătate mintală.

Anterior, într-un caz de instigare la discriminare⁹, Consiliul pentru egalitate a notat că, deși libertatea de exprimare este una din libertățile fundamentale ale omului, aceasta nu este una absolută, ea poate și trebuie să fie restrânsă atunci când formele de exprimare a ideii, informației sau opiniei capătă forma unui discurs instigator la discriminare. Mai mult, limitele libertății de exprimare a unui politician sunt mai restrânse în comparație cu ale celorlalți membri ai societății (Erbakan c. Turkey). Politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și a fiecărei fapte, atât din partea jurnaliștilor, cât și din partea publicului și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de responsabilitate (Leroy c. Franței din 2 octombrie 2008; Feret c. Belgiei din 16 iulie 2009; Vona c. Ungariei din 9 iulie 2013). Astfel, declarațiile politicianilor care incită la discriminare sau aduc prejudicii oricărui grup social ar trebui să fie descurajate și condamnate. Politicienii trebuie să fie conștienți că ceea ce spun are impact semnificativ, ținând cont de contextul în care se fac aceste declarații. Cu alte cuvinte, opiniile exprimate public, care instigă la discriminare, nu beneficiază de protecția art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, și nici a art. 3 alin. (5) din Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Or, folosirea termenilor „*narcoman*”, „*bolnavă psihic*” într-un context politic este o jignire adusă persoanelor cu astfel de probleme și un limbaj ce instigă la dispreț și desconsiderare a grupului vizat, lezându-le demnitatea umană. Acest fapt nu constituie altceva decât o etichetare a întregului grup de persoane cu probleme de sănătate mintală și a celor cu adicții. Ținând cont că această etichetare vine din partea unui actor cunoscut în spațiul public, care se declară liderul unui bloc politic, acest fapt stigmatizează și mai mult persoanele din aceste grupuri, deoarece impactul unor astfel de exprimări publice echivalează cu îndemnul ca astfel de persoane să fie apreciate și privite dintr-o perspectivă negativă. Mai mult, o persoană cu statut public ar trebui să respecte drepturile omului și demnitatea umană și să nu folosească caracteristicile acestora în calitate de ofense. Totodată, Ilan Șor subminează eforturile continue ale profesioniștilor și organizațiilor care luptă pentru demnitatea și incluziunea acestor persoane. Efectul declarațiilor a fost amplificat și prin transmisiunea în direct a evenimentului pe rețeaua de socializare Meta/Facebook, care la data de 15.09.2025 înregistra un număr de 3 800 de vizualizări, 1 890 de vizualizări fiind înregistrate pe platforma de partajare a materialelor video „YouTube”.

⁹ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_constatare_01_2021.pdf

De menționat că Ilan Șor este subiect al sancțiunilor internaționale (impuse de Uniunea Europeană, Canada și Statele Unite ale Americii)¹⁰ pentru subminarea democrației și destabilizarea Republicii Moldova în interesele unui stat agresor, precum și condamnat de instanțele naționale de judecată pentru escrocherie și spălare de bani în dosarul cunoscut ca „frauda bancară”¹¹.

În concluzie, analiza de conținut a transmisiunii în direct difuzată de furnizorul public regional arată răspândirea de mesaje cu un caracter fals sau înșelător, aservite agendei politice a unui grup de persoane ce răspândesc narațiuni ale Federației Ruse în spațiul audiovizual național; abordarea unilaterală și părtinitoare a unui eveniment de importanță națională, precum este Ziua Independenței; recurgerea la tehnici de manipulare și discurs instigator la discriminare.

Monitorizarea efectuată relevă perpetuarea acelorași practici editoriale de a servi drept tribună pentru propagarea narațiunilor ostile Republicii Moldova, care sunt legate între ele și au în comun ținte cum ar fi: puterea centrală îndreptată împotriva autonomiei și dirijată din exterior, valori distruse, avantajele declarate, dar neargumentate ale așa numitei „lumi ruse”¹². Vorbitorii, cu statut important în regiunea găgăuză, mizează pe componente de bază ale dezinformării, cum ar fi generalizările bazate pe stereotipuri și prejudecăți, apelul la afirmații eronate ce fac parte dintr-un cod comun de opinii moștenite istoric și nechestionate, dar menite să alimenteze nostalgii și să exploateze emoții. Narațiunile sunt cu atât mai importante, cu cât acestea au survenit în timpul perioadei electorale și în preajma declanșării, la doar două zile, a campaniei electorale pentru alegerile în Parlamentul Republicii Moldova – un scrutin supus unor ingerințe externe și tentative de destabilizare fără precedent, cu un puternic substrat informațional¹³.

Legislația audiovizuală prevede că furnizorii de servicii media poartă responsabilitate editorială pentru conținutul difuzat, ceea ce înseamnă exercitarea unui control efectiv asupra selectării programelor audiovizuale și asupra organizării acestora fie într-o grilă cronologică, în cazul serviciilor de televiziune sau de radiodifuziune sonoră, fie într-un catalog, în cazul serviciilor media audiovizuale neliniare (art. 1 din CSMA). Aceasta include atât programele audiovizuale transmise în direct, cât și înregistrările lor, care rămân ulterior disponibile publicului în cadrul cataloagelor de programe.

Chiar și în cazul transmisiunilor în direct, furnizorul de servicii media decide asupra difuzării, are la dispoziție mijloace tehnice și editoriale pentru a controla conținutul (de exemplu, prin decalaj tehnic, întreruperea difuzării sau însoțirea cu comentarii/avertismente). Responsabilitatea furnizorului de servicii media nu se limitează la momentul difuzării live, ci continuă și ulterior, întrucât acesta are posibilitatea tehnică și editorială de a elimina, edita sau însoți programul cu avertismente ori rectificări, pentru a se disocia de mesajele care contravin legii. Faptul că înregistrarea a fost păstrată în cataloage de programe pe canalul „YouTube”, fără măsuri ulterioare de corectare sau eliminare, agravează răspunderea furnizorului regional public de servicii media, demonstrând că nu a exercitat diligența necesară pentru a preveni perpetuarea impactului negativ asupra publicului.

¹⁰ <https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/subjects/153809>, <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2025/08/minister-anand-announces-additional-sanctions-in-response-to-russias-malign-interference-activities-in-moldova.html>, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1049>

¹¹ <https://procuratura.md/anticoruptie/sentinte-de-rezonanta/escrocherie-si-spalare-de-bani-15-ani-inchisoare-si-repararea-prejudiciului>

¹² <https://consiliuaudiovizual.md/wp-content/uploads/2024/05/D.114-din-26.04.2024-Cu-privire-la-rezultatele-controlului-efectuat-in-temeiul-Deciziei-CA-nr.-36-din-09-februarie-2024.pdf>

¹³ <https://presedinte.md/rom/comunicate-de-presa/presedinta-maia-sandu-a-convocat-sedinta-consiliului-suprem-de-securitate-analizele-institutiilor-arata-10-instrumente-principale-de-interferenta-in-procesele-politice-si-electorale-din-moldova>

Conform art. 61 alin (1) lit. e), furnizorii de servicii media audiovizuale neliniare au obligația să respecte cerințele privind asigurarea informării publicului, care conform art. 13 din CSMA înseamnă respectarea următoarelor exigențe:

- a) să asigure distincția clară între fapte și opinii;
- b) să asigure, în cadrul relatărilor cu privire la un fapt sau un eveniment, că informația este verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință;
- c) să respecte principiile echității, echilibrului și imparțialității;
- d) să evite orice formă de discriminare.

După analizarea raportului de control în ședința publică din 18 septembrie 2025, membrii CA au constatat încălcarea exigențelor prevăzute la art. 13 alin. (1) lit. b) și d) din CSMA de către furnizorul public regional de servicii media Compania „Găgăuziia Radio Televizionu”, deținător al serviciului media audiovizual neliniar „Gagauziya Radio Televizionu”, menționând totodată că în special furnizorii publici de servicii media trebuie să se îngrijească de informarea publicului printr-o prezentare echilibrată și cu bună-credință a informației, și să contribuie la coeziunea socială.

Astfel, potrivit dispozițiilor legale a căror încălcare a fost reținută de CA, în virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorul public regional de servicii media trebuia să se asigure, în cadrul difuzării programului audiovizual festiv, prilejuit de Ziua Independenței, din data de 27 august 2025, că informația difuzată este verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință, precum și să evite orice formă de discriminare.

Însă, contrar normelor legale invocate, discursul politicianului Ilan Șor, difuzat pe platformele online ale Companiei „Găgăuziia Radio Televizionu”, a conținut nu doar declarații care au o tentă discriminatorie sau care induc în eroare utilizatorii de informație, dar și care conțin aspecte xenofobe. Conform declarației originale, în limba rusă, Ilan Șor a spus: *„я сегодня заявляю в День независимости что я уверен и я добьюсь того что Молдова станет опять частью великой могучей страны, что мы не будем куклой в руках вишивых европейцев, гадов”*. În opinia membrilor CA, aceste declarații au un caracter evident inflamator, iar faptul că în discurs nu este clar specificat despre cine anume este vorba, poate duce la concluzia că sunt vizați toți locuitorii țărilor europene. Declarațiile în cauză pot polariza excesiv societatea, în special că sunt făcute în perioada electorală care, conform constatărilor organelor de stat, este susceptibilă la tentative de destabilizare. De asemenea, declarațiile citate depășesc limitele libertății de exprimare, fiind îndreptate inclusiv și împotriva fundamentelor statului Republica Moldova consfințite în Declarația de Independență.

Cu privire la aspectul ce ține de buna-credință și misiunea Companiei „Găgăuziia Radio Televizionu” în calitate de furnizor public regional de servicii media, membrii CA au reiterat dispozițiile deciziilor anterioare ale CA, prin care furnizorul a fost sancționat pentru încălcarea art. 13 alin. (1) lit. b) în cadrul emisiei serviciului media audiovizual liniar „TV-Găgăuzia”, fiind constatată influența factorului politic asupra politicii editoriale a serviciului de televiziune, promovarea directă sau indirectă a imaginii, mesajelor și proiectelor anumitor actori politici, reflectarea unui actor politic, a conducerii UTAG și a parcului „GăgăuziaLand” – locația evenimentului monitorizat în prezentul control. Având în vedere că sunt mai multe decizii ale CA în care au fost constatate probleme în conținuturile difuzate la „TV-Găgăuzia” și că situația în cadrul serviciului media audiovizual liniar s-a îmbunătățit sau există încercări de a o îmbunătăți, se poate considera că furnizorul de servicii media înțelege clar și cunoaște problemele existente. Așadar, ceea ce difuzează pe platforme online este o alegere clară a furnizorului, care a tras concluzia că, dacă neliniarul reprezintă un domeniu mai puțin reglementat, poate să difuzeze în cadrul serviciului media audiovizual neliniar ceea ce este sancționabil în cadrul serviciului media audiovizual liniar, or, acest fapt denotă intenția, ceea ce, potrivit CSMA, înseamnă lipsa bunei-credințe. În acest sens, membrii CA au subliniat că furnizorul de servicii media are alegerea liberă cum să reflecte evenimentele și are posibilități să intervină în contextul difuzării pentru a evita încălcarea normelor legale, pentru a se disocia de cele spuse de invitați, fapt extrem de important în special când e vorba despre un serviciu media audiovizual neliniar, în care programul este înregistrat și rămâne la dispoziția publicului și după difuzare. Astfel, dacă se dorea cu adevărat ca reflectarea evenimentului să corespundă rigorilor legale, după difuzare programul putea fi redactat. Faptul că după difuzare discursul lui Ilan Șor a fost lăsat fără cel puțin un comentariu demonstrează că echipa editorială a Companiei „Găgăuziia Radio Televizionu” nu a

văzut nicio problemă ca platformele online ale furnizorului să devină o tribună pentru astfel de declarații, ceea ce contravine misiunii furnizorului public de servicii media care, potrivit CSMA, are misiunea să realizeze în practică promovarea, prin politica editorială, a coeziunii sociale la nivel local, regional și național, precum și încurajarea sentimentului de responsabilitate comună a populației pentru realizarea acestui principiu; informarea corectă, obiectivă, complexă și imparțială prin programe audiovizuale inovatoare și variate, care respectă standardele legale, etice și de înaltă calitate.

Pentru aceste considerente, constatând nerespectarea de către furnizorul de servicii media Compania „Găgăuziia Radio Televizionu” a obligației legale de a asigura prezentarea echilibrată și cu bună-credință a informației, evitarea oricărui limbaj inflamator și respectarea principiului de nediscriminare, membrii CA au propus amendarea acestuia cu suma de 30 000 de lei.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului furnizorului public regional de servicii media Compania „Găgăuziia Radio Televizionu”, deținător al serviciului media audiovizual neliniar „Gagauziia Radio Televizionu”.
2. Se sancționează cu amendă de 30 000 de lei furnizorul public regional de servicii media Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu”, deținător al serviciului media audiovizual neliniar „Gagauziia Radio Televizionu”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b) și lit. d) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu art. 84 alin. (3) din Cod.
3. Furnizorul public regional de servicii media Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu” va prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile de la data aducerii la cunoștință a prezentei decizii.
Datele bancare pentru achitarea amenzii:
Cod fiscal: 1006601000037
Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat
Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7
Codul IBAN: MDXXTRGAAA143111LLLL0000.
4. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
5. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale și Serviciului financiar.
6. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului.

VICEPREȘEDINTĂ

Ana GONȚA